

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Na temelju članka 4. stavak (14) Zakona o šumama ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 9/13), Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Županije Posavske, donosi

PRAVILNIK

o sadržaju i postupku izrade šumsko-gospodarskih osnova za državne i privatne šume, kao i reviziju istih

Članak 1.

Šumsko-gospodarska osnova je osnovni zakonski okvir reguliranja gospodarenja šumama na principu održivosti proizvodnje i prihoda uz očuvanje i poboljšanje biodiverziteta i ostalih općekorisnih funkcija šuma. Šumsko-gospodarska osnova se izrađuje za desetogodišnji period gospodarenja na nivou područja županije kao cjeline.

Šumsko-gospodarska osnova za državne šume naročito: uvodni dio; stanje šuma u doba uređivanja; analizu i ocjenu dosadašnjeg gospodarenja šumama; planove gospodarenja i razvoja šuma u skladu sa klasifikacijom šuma i šumskog zemljišta za naredni uređajni period; količinu i dinamiku sječa po vrstama drveća u krupnom drvetu i strukturu sortimenata; obujam i vrstu šumsko-uzgojnih radova i radova na zaštiti šuma; površine za proširenu biološku reprodukciju šuma; mjere za zaštitu šuma; mjere za održavanje i poboljšanje biodiverziteta i ostalih ekoloških i socijalnih funkcija šuma; investicije u izgradnju šumskih puteva, deminiranje i druga investicijska ulaganja; korištenje sekundarnih šumskih proizvoda i ekonomsko-financijsku analizu gospodarenja šumama u narednom uređajnom periodu.

Sastavni dio šumsko-gospodarske osnove su šumsko-gospodarske karte, uređajni elaborati i knjige evidencija izvršenih sječa i šumsko-uzgojnih radova.

Članak 2.

Uvodni dio šumsko-gospodarske osnove sadrži:

- a) razloge za izradu šumsko-gospodarske osnove;
- b) osnovne karakteristike šuma na području županije (geografski položaj, povjesne podatke, opis granica, imovinsko-pravno stanje, prirodne, orografske, hidrografske, klimatske, geološke, pedološke, vegetacijske prilike, miniranost,

ugroženost šuma od biljnih bolesti, štetočina, emisije štetnih agenasa, šumskih požara i dr.);

- c) posebna ograničenja u sustavu gospodarenja na dijelovima šuma na području županije od posebnog značaja (zaštićene šume i područja sa posebnom namjenom),
- d) osnovne karakteristike metodike rada koja se koristi pri izradi šumsko-gospodarske osnove (formiranje gazdinskih klasa, prikupljanje i obrada podataka i izrada planova).

Članak 3

Stanje šuma se prikazuje po klasifikacijskim i uređajnim jedinicama.

Klasifikacijske jedinice su: gazdinske klase i kategorije šuma.

Uređajne jedinice su: područje županije, gospodarske jedinice, odjeli i odsjeci.

Prikaz stanja šuma sadrži i klasifikaciju stabala.

Klasifikacijske jedinice

- a) Gazdinske klase

Članak 4.

Gazdinske klase u visokim šumama sa prirodnom obnovom formiraju se na osnovu provedenih pedoloških i vegetacijskih kartiranja, izdvajanja šumskih sastojina na osnovu tih kartiranja i njihovog svrstavanja u odgovarajuće proizvodne tipove šuma, na osnovu ekološko-proizvodnih i uzgojnih karakteristika tih sastojina.

Jedna gazdinska klasa obuhvata, po pravilu, šumske sastojine koje pripadaju jednom proizvodnom tipu šume. U slučajevima kada je proizvodni tip šume zastupljen sa manje od 2% visokih šuma na području županije, može se spojiti sa drugim srodnim proizvodnim tipom šume, odnosno gazdinskom klasom.

Članak 5.

Pored kriterija iz člana 4. ovog Pravilnika gazdinskih klasa visokih šuma sa prirodnom obnovom, kao poseban kriterij, uzima se stupanj degradiranosti šume i zemljišta. Dijelovi šume u kojima se zbog velikog stupnja degradiranosti ne može osigurati prirodna obnova, izdvajaju se na terenu, obilježavaju u posebne šumske sastojine i svrstavaju u degradirane visoke šume. To su dijelovi šume u kojima je stupanj sklopa sastojine 0,4 ili manji za vrste drveća sjenke, odnosno 0,3 ili manji za

vrste drveća svjetla, gdje je bonitet staništa peti ili četvrti, gdje je zemljište do te mjere zakorovljeno ili erodirano da nema gotovo nikakvih uvjeta za prirodno obnavljanje i gdje veličina tih dijelova šume iznosi preko 5 hektara.

Članak 6.

U šumskim zasadima (kulturama) gazdinske klase se formiraju prema pripadnosti staništa (potencijalno stanje) odvojeno za četinare i lišćare. Šumski zasadi se smatraju prelaznim stadijem ka trajnom (prirodnom) stadiju šume i poprimaju formu uže kategorije šume. Pri tome se obuhvataju šumski zasadi sa procijenjenom drvnom masom i šumski zasadi bez promijenjene drvene mase, koje su izdvojene i na kartama obilježene kao sastojine šumskih zasada. Ne obuhvataju se grupe šumskih zasada koji su podignuti u sastojinama visokih šuma sa prirodnom obnovom u cilju kompletiranja obnove.

Članak 7.

Izdanačke šume će se prevoditi u visoke šume pretežno:

- a) mjerama njege i
- b) čistom sječom i pošumljavanjem.

Gazdinske klase se formiraju na osnovu provedenih pedoloških i vegetacijskih kartiranja i drugih istraživanja.

U izdanačkim šumama koje se neće prevoditi u visoke šume, gazdinske klase se formiraju na osnovu zastupljenosti vrsta drveća.

b) Kategorije šuma

Članak 8.

Prema uzgojnom obliku (stanju sastojine), gazdinske klase se svrstavaju u sljedeće kategorije šuma: visoke šume sa prirodnom obnovom, degradirane visoke šume, šumski zasadi i izdanačke šume.

1. U visoke šume sa prirodnom obnovom spadaju šume:

- a) bukve,
- b) čiste i mješovite jele i smrče i mješovite jele, smrče i bukve,
- c) čiste i mješovite bijelog i crnog bora,
- d) hrastova (kitnjaka, lužnjaka, sladuna, cera) i
- e) ostale visoke šume.

2. U degradirane visoke šume spadaju šume:

- a) bukve,
- b) čiste i mješovite jele i smrče i mješovite jele, smrče i bukve,
- c) čiste i mješovite bijelog i crnog bora,
- d) hrastova (kitnjaka, lužnjaka, sladuna, cera) i

e) ostale visoke šume.

3. U šumske zasade spadaju:

- a) zasadi jele i smrče i jele, smrče i lišćara.
- b) zasadi bijelog i crnog bora i bijelog, crnog bora i lišćara,
- c) zasadi bukve,
- d) zasadi hrastova (kitnjaka, lužnjaka, sladuna, cera) i
- e) ostali šumski zasadi.

4. U izdanačke šume spadaju šume:

- a) bukve,
- b) hrastova (kitnjaka, lužnjaka, sladuna, cera),
- c) mješovite bukve i hrastova, i
- d) ostale izdanačke šume.

Članak 9.

Goleti i neproduktivne površine svrstavaju se u sljedeće kategorije:

- a) goleti ispod gornje granice privredne šume (šibljaci i goleti podesne za pošumljavanje) i
- b) neproduktivne površine u šumarskom pogledu (minirane šume i šume nepodesne za gospodarenje, krš i goleti nepodesne za pošumljavanje, stalne šumske čistine, šumske komunikacije preko 3 metra širine, trase dalekovoda i ostale neproduktivne površine.

2. Klasifikacija stabala

Članak 10.

Stabla se klasificiraju po vrstama drveća, debljini (debljinske klase), starosti (dobni razredi), kvalitetu, zdravstvenom stanju i stepenu oštećenosti.

Članak 11.

U svim kategorijama šuma stabla se svrstavaju u sljedeće vrste drveća: jela, smrča, bijeli bor, crni bor, ostali četinari, bukva, hrastovi (kitnjak, lužnjak, sladun, cer), plemeniti lišćari, voćkarice i ostali lišćari, kao i u sljedeće klase: svi četinari zajedno, svi lišćari zajedno i sve vrste drveća zajedno.

Članak 12.

U visokim šumama sa prirodnom obnovom, degradiranim visokim šumama, i šumskim zasadima, stabla se po debljini svrstavaju u sljedeće debljinske klase: 5-10, 11-20, 21-30, 31-50, 51-80, 81> cm. Stabla tanja od 5 cm svrstavaju se u podmladak.

U izdanačkim šumama stabla se po debljini svrstavaju u iste debljinske klase kao u stavku 1.

ovog članka, s tim što postoji još debljinska klasa 0-5 cm.

Stabla prsnog promjera 5 cm svrstavaju se u debljinsku klasu 5-10, od 10 cm u debljinsku klasu 11-20, a shodno istom i u ostale debljinske klase.

Članak 13.

U visokim šumama sa prirodnom obnovom, degradiranim visokim šumama i šumskim zasadima stabla se po kvalitetu svrstavaju u uzgojno-tehničke i tehničke klase.

Za klasifikaciju stabala prema kvalitetu, u skladu sa stavkom 1. ovog članka primjenjuju se kriteriji koji su sadržani u Tablicama taksacijskih elemenata visokih i izdanačkih šuma u SRBiH, Šumarski fakultet, Sarajevo 1990. godina.

3. Stanje šuma po klasifikacijskim jedinicama

a) Zajedničke odredbe

Članak 14.

U cilju prikazivanja stanja šuma po gazdinskim klasama, za svaku gazdinsku klasu izrađuje se spisak sastojina, po gospodarskim jedinicama, koje su svrstane u gazdinsku klasu i iskazuju površine dijelova gazdinske klase, koji pripadaju pojedinim gospodarskim jedinicama kao i ukupna površina gazdinske klase.

Članak 15.

U cilju prikazivanja stanja šuma po kategorijama šuma, za svaku kategoriju šume izrađuje se spisak gazdinskih klasa koje su svrstane u kategoriju šume i iskazuju površine gazdinskih klasa i ukupna površina kategorije šume.

Članak 16.

Zaliha drveta, zapreminski prirast i drugi podaci o zapremini stabala, u svim kategorijama šuma, iskazuju se u kubnim metrima sveukupne drvne mase i mase krupnog drveta primjenom odgovarajućih tablica.

b) Visoke šume sa prirodnom obnovom

Članak 17.

Prikaz stanja visokih šuma sa prirodnom obnovom, po gazdinskim klasama i kategorijama šuma, sadrži:

1) ukupnu površinu, prosječni bonitet staništa za glavne vrste drveća i prosječni stupanj sklopa sastojina;

- 2) zalihi drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, u smislu članka 11. i 12. ovog Pravilnika;
- 3) postotnu raspodjelu zalihe drveta po uzgojno-tehničkim klasama i tehničkim klasama, za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno;
- 4) godišnji zapreminski prirast po debljinskim klasama, za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno;
- 5) drvenu masu stabala probne doznake po debljinskim klasama, za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno;
- 6) postotnu raspodjelu drvne mase stabala probne doznake po uzgojno-tehničkim klasama i tehničkim klasama, za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno;
- 7) stanje prirodnog podmlatka prema prosječnom broju biljaka po hektaru i uzrastu visine 10-50 cm, 51-130 cm i prsnog prečnika 0-5 cm, po vrstama drveća u smislu članka 11. ovog Pravilnika;
- 8) relativni udio površine koju treba pošumiti u cilju kompletiranja prirodne obnove sastojina;
- 9) postotnu raspodjelu oboljelih stabala i stabala prema stupnju oštećenosti po debljinskim klasama za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno.

Članak 18.

Maksimalne relativne greške procjene taksacijskih elemenata visokih šuma sa prirodnom obnovom, određene na bazi 95% vjerovatnoće, ne mogu prelaziti sljedeće veličine za cijelo područje županije:

- ±1 % za zalihe drveta svih vrsta drveća, svih debljinskih klasa i svih kvalitetnih klasa;
- ±2 % za zapreminski prirast svih vrsta drveća i svih debljinskih klasa;
- ±3% za drvenu masu stabala probne doznake svih vrsta drveća, svih debljinskih klasa i svih kvalitetnih klasa;
- ±4 % za broj biljaka, odnosno stabala prirodnog podmlatka svih vrsta drveća, za svaku klasu uzrasta posebno.

Prikaz izračunate greške procjene se iskazuje u šumsko-gospodarskoj osnovi po širim kategorijama, a u uređajnim elaboratima po klasifikacijskim i uređajnim jedinicama izuzev odjela i odsjeka.

c) Degradirane visoke šume

Članak 19.

Prikaz stanja degradiranih visokih šuma, po gazdinskim klasama i kategorijama šuma, sadrži:

- 1) ukupnu površinu, prosječni bonitet staništa za glavne vrste drveća i prosječni stupanj sklopa sastojina;
- 2) zalihe drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, u smislu članka 11. i 12. stavak 1. ovog Pravilnika;
- 3) postotnu raspodjelu zalihe drveta po uzgojno-tehničkim klasama i tehničkim klasama, za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno;
- 4) godišnji zapreminski prirast, za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno;
- 5) postotnu raspodjelu oboljelih stabala i stabala prema stupnju oštećenosti po debljinskim klasama za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno.

d) Šumski zasadi

Članak 20.

Prikaz stanja šumskih zasada, po gazdinskim klasama i kategorijama šuma, sadrži:

- 1) površinu sa procijenjenom zalihom drveta, površinu bez procijenjene zalihe drveta i ukupnu površinu, te prosječni bonitet staništa za glavne vrste drveća i prosječni stupanj sklopa šumskih zasada sa procijenjenom zalihom drveta za gazdinsku klasu, odnosno kategoriju šuma kao cjelinu;
- 2) zalihe drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, u smislu članka 11. i 12. stavak 1. ovog Pravilnika;
- 3) postotnu raspodjelu zalihe drveta po uzgojno-tehničkim klasama i tehničkim klasama, za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno;
- 4) godišnji zapreminski prirast po debljinskim klasama, za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno;
- 5) drvenu masu probne doznake proreda, po debljinskim klasama, za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno;
- 6) stanje prirodnog podmlatka prema prosječnom broju biljaka po hektaru i uzrastu visine 10-50 cm, visine 50-130 cm i prsnog prečnika 0-5 cm po vrstama drveća u smislu članka 11. ovog Pravilnika;
- 7) postotnu raspodjelu oboljelih stabala i stabala prema stupnju oštećenosti po debljinskim klasama za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno.

Članak 21.

Stanje šumskih zasada, po gazdinskim klasama i kategorijama šuma, prikazuje se i po klasama starosti od po 20 godina. Po ovim klasama starosti prikazuje se površina i zaliha drveta po vrstama drveća za gazdinske klase, odnosno kategorije šumskih zasada.

e) Izdanačke šume

Članak 22.

Prikaz stanja izdanačkih šuma, po gazdinskim klasama i kategorijama šuma, sadrži:

- 1) ukupnu površinu gazdinske klase, odnosno kategorije šume;
- 2) zalihe drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, u smislu članka 11. i 12. ovog Pravilnika;
- 3) godišnji zapreminski prirast za sve četinare zajedno, sve lišćare zajedno i sve vrste drveća zajedno.

Članak 23.

Na način utvrđen za izdanačke šume prikazuje se i stanje miniranih šuma i šuma nepodesnih za gospodarenje koje se nalaze na neproduktivnim površinama u šumarskom pogledu (članak 9. stavak 3. ovog Pravilnika), s tim što se posebno tretiraju visoke, a posebno izdanačke šume.

4. Stanje šuma po uređajnim jedinicama

Članak 24.

U šumsko-gospodarskoj osnovi stanje šuma se prikazuje po slijedećim uređajnim jedinicama: područje županije, gospodarska jedinica, odjel i odsjek.

Članak 25.

Za svaku uređajnu jedinicu, izuzev odjela i odsjeka, prikaz stanja šuma sadrži:

- 1) za visoke šume sa prirodnom obnovom ukupnu površinu i elemente iz članka 17. stavak 1. točka 2. do 6. i točka 9. ovog Pravilnika;
- 2) za degradirane visoke šume ukupnu površinu i elemente iz članka 19. stavak 1. točka 2. do 5. ovog Pravilnika;
- 3) za šumske zasade površinu sa procijenjenom zalihom drveta, površinu bez procijenjene zalihe drveta, ukupnu površinu i elemente iz članka 20. stavak 1. točka 2. do 7. i članka 21. ovog Pravilnika;
- 4) za izdanačke šume ukupnu površinu i elemente iz članka 22. stavak 1. točka 2. i 3. ovog Pravilnika.

Članak 26.

Za područje županije i gospodarske jedinice prikazuju se dužina javnih i šumskih kamionskih puteva koji prolaze kroz šume i šumska zemljišta, stupanj otvorenosti područja županije i gospodarskih jedinica, a posebno stupanj otvorenosti svih visokih i svih izdanačkih šuma.

Članak 27.

U uređajnim elaboratima gospodarskih jedinica, koji su sastavni dio šumsko-gospodarke osnove, prikazuje se stanje izdvojenih šumskih sastojina.

Prikaz stanja šumskih sastojina sadrži:

- 1) spisak površina šumskih sastojina po odjelima i odsjecima u gospodarskoj jedinici;
- 2) za sastojine visokih šuma sa prirodnom obnovom: oznaku sastojine i njenu površinu, oznake pripadnosti gazdinskoj klasi, kategoriji šume, područje županije i području općine, stupanj sklopa sastojine, bonitetni razred staništa po vrstama drveća, omjer smjese, zalihe drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, po jednom hektaru i na cijeloj površini sastojine i grešku procjene ukupne zalihe drveta pri 95% vjerojatnoće;
- 3) za sastojine degradiranih visokih šuma podatke iz prethodne točke, izuzev greške procjene zalihe drveta;
- 4) za sastojine šumskih zasada sa procijenjenom zalihom drveta podatke iz stavka 2. točke 2) ovog članka i starost sastojine;
- 5) za sastojine izdanačkih šuma i za sastojine koje su nepodesne za gospodarenje: oznaku sastojine i njenu površinu, oznake pripadnosti gazdinskoj klasi, kategoriji šume, područje županije i području općine, omjer smjese, zalihi drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, po jednom hektaru i na cijeloj površini sastojine.

Članak 28.

Uređajni elaborat za svaku gospodarsku jedinicu sadrži i rekapitulacije odgovarajućih elemenata, iz članka 27. ovog Pravilnika za dijelove gazdinskih klasa, kategorija šuma, područja županije i područja općina.

Uređajni elaborat za područje županije sadrži i rekapitulaciju odgovarajućih elemenata, iz članka 27. ovog Pravilnika za gazdinske klase, kategorije šuma, gospodarske jedinice i područje županije.

Članak 29.

Sastavni dio šumsko-gospodarske osnove su slijedeće šumsko-gospodarske karte:

- 1) osnovna karta u koju se ucrtavaju: vanjske granice šuma područja županije, granice unutrašnje podjele šume, granice zaštićenih šuma i šuma sa posebnom namjenom, granice miniranih površina, šumske komunikacije i drugi objekti;
- 2) pedološka karta;
- 3) karte realne šumske vegetacije;
- 4) karta proizvodnih tipova šuma (tipološka karta);
- 5) karta gazdinskih klasa;
- 6) pored oznaka gazdinskih klasa, u ovu kartu se ucrtavaju javni i šumski kamionski putevi, kao i šumski kamionski putevi koji se planiraju za izgradnju u narednom uređajnom periodu;
- 7) karta ugroženosti šuma od požara koja sadrži granice površina po stupnju ugroženosti, objekte protiv požarne zaštite, sve javne i šumske puteve, vodotoke, akumulacije, objekte korisnika šuma i sve ostale objekte u šumi i na šumskom zemljištu, dalekovode, deponije i druge relevantne elemente.

Osnovna karta se izrađuje u mjerilu 1:10.000, a ostale karte u mjerilu najmanje 1:25.000.

Članak 30.

U šumsko-gospodarskoj osnovi upoređuje se i analizira stanje šuma prema prethodnoj i novoj šumsko-gospodarskoj osnovi, obrazlažu nastale razlike i vrši analiza i ocjena izvršenja planova prethodne šumsko-gospodarske osnove.

Članak 31.

Upoređujući stanje šuma prema prethodnoj i novoj šumsko-gospodarskoj osnovi naročito se analiziraju i obrazlažu razlike u pogledu:

- 1) površina po kategorijama šuma i za područje županije;
- 2) veličine i kvaliteta zalihe drveta po vrstama drveća i debljinskim klasama, a za šumske zasade i po klasama starosti, po kategorijama šuma i za područje županije;
- 3) veličine zapreminskog prirasta po vrstama drveća, po kategorijama šuma i za područje županije;
- 4) stupanj otvorenosti svih visokih šuma, izdanačkih šuma i svih šuma i šumskog zemljišta za gospodarske jedinice i područje županije;
- 5) zdravstvenog stanja i stupnja oštećenosti stabala za sve četinare zajedno i sve lišćare zajedno po debljinskim klasama za gazdinske klase i područje županije.

Članak 32.

Analizira se i ocjenjuje izvršenje slijedećih planova prethodne šumsko-gospodarske osnove:

- 1) količina i dinamika sječa po vrstama drveća i struktura sortimenata, a naročito se analizira način izvršenja etata s obzirom na primjenjeni sustav gospodarenja i površinu na kojoj je etat realiziran i ukazuje na prednosti i nedostatke;
- 2) obujam i vrsta šumsko-uzgojnih radova i radova na zaštiti šuma, a posebno se ukazuje na kvalitet izvršenih radova i konstatira da li je pošumljavanje sadnjom izvršeno po obujmu u skladu sa planiranim po šumsko-gospodarskoj osnovi, te na efekte provedenih mjera zaštite šuma;
- 3) površine za proširenu reprodukciju šuma i da li je izvršena obveza proširene reprodukcije;
- 4) mjera na održavanju i poboljšanju biodiverziteta i ostalih ekoloških i socijalnih funkcija šuma;
- 5) investicije u izgradnju šumskih puteva i ostala investicijska ulaganja, a naročito se ukazuje na posljedice neizvršenih investicijskih ulaganja za izgradnju šumskih puteva;
- 6) korištenje sekundarnih (specijalnih) šumskih proizvoda;

Pored analize i ocjene iz stavka 1. ovog članka, daje se i kritička ocjena gospodarenja šumama u proteklom uređajnom periodu i ukazuje na mogućnosti unapređivanja gospodarenja u narednom uređajnom periodu.

Članak 33.

Na temelju utvrđenog stanja šuma, analize i ocjene dosadašnjeg gospodarenja i utvrđenih ciljeva gospodarenja, šumsko-gospodarska osnova sadrži planove iz članka 1. stavak 3. ovog Pravilnika koji se izrađuju po obujmu i dinamici.

Planovi moraju da budu usklađeni sa višestrukim općekorisnim funkcijama šuma.

Kod izrade planova ne obuhvataju se šume koje su proglašene zaštićenim i šumama posebne namjene, kojima će se gospodariti u skladu sa odlukama o njihovom proglašenju.

Članak 34.

Planovi gospodarenja se izrađuju za gazdinske klase kao osnovne jedinice planiranja.

Za svaku gazdinsku klasu utvrđuje se cilj gospodarenja tako da se osigura trajno povećanje prinosa šuma i unaprijede općekorisne funkcije šuma.

Planovi gospodarenja za ostale jedinice planiranja izrađuje se na osnovu planova gospodarenja za gazdinske klase.

Članak 35.

Pri utvrđivanju cilja gospodarenja za gazdinsku klasu, vrši se izbor:

- 1) vrsta drveća i njihovog omjera smjese na normalni sastav šume;
- 2) sustava gospodarenja šumom koji će se primjenjivati u narednom uređajnom periodu;
- 3) uzgojnog i strukturnog modela kome će se težiti u procesu gospodarenja šumom.

Članak 36.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima se primjenjuje sustav gospodarenja skupinasto-prebornim sječama i prebornim sječama, model se definira veličinom normalne zalihe drveta i njenom strukturom po vrstama drveća i debljinskim klasama, prema odgovarajućim normalama za raznorodne šume, sa stanjem u sredini uređajnog perioda.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima se primjenjuje sustav gospodarenja skupinastim sječama, oplodnim sječama na velikim površinama i za gazdinske klase trajnih šumskih zasada, model se definira dužinom planskog produkcijskog perioda, načinom njega i prosječnom veličinom zalihe drveta za normalni raspored klasa starosti, prema odgovarajućim prinostnim tabelama.

Za gazdinske klase šumskih zasada za koje se planira prevođenje u prirodne visoke šume trajnog stadija vegetacije, model se definira planiranom dužinom produkcijskog perioda, načinom njege i obnove sastojina.

Za gazdinske klase izdanačkih šuma za koje se planira prevođenje u prirodne visoke šume trajnog stadija vegetacije mjerama njege i čistom sječom i pošumljavanjem, model se definira planiranom dužinom produkcijskog perioda, načinom njege i obnove sastojina.

Za gazdinske klase izdanačkih šuma, u kojima se planira trajni sustav gospodarenja izdanačkih šuma za namjensku proizvodnju, model se definira dužinom planskog produkcijskog perioda i načinom njege.

Članak 37.

Planirana količina i dinamika sječa po gazdinskim klasama iskazuje se za slijedeće vrste drveća: jela, smrča, bijeli bor, crni bor, ostali četinari, bukva, hrastovi, plemeniti lišćari, voćkarice i ostali lišćari, kao i slijedeće klase: svi četinari zajedno, svi

lišćari zajedno i sve vrste drveća zajedno, u kubnim metrima mase krupnog drveta (debljine iznad 7 cm).

Članak 38.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom, količina i dinamika sječa se planira na temelju obilježja modela gazdinske klase i prikazanog stanja šuma u gazdinskoj klasi, prema elementima iz članka 17. ovog Pravilnika.

Članak 39.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima preovladavaju tanka stabla, odnosno mlađe sastojine u kojima je stvarna zaliha manja od normalne, planira se količina i dinamika sječa manja od zapreminskog prirasta.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima preovladavaju deblja stabla, odnosno starije sastojine u kojima je stvarna zaliha drveta veća od normalne, može se planirati količina i dinamika sječa koja je veća od zapreminskog prirasta, s tim da zaliha drveta poslije sječe u gazdinskoj klasi ne bude manja od normalne zalihe.

Članak 40.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima se primjenjuje sustav gospodarenja skupinasto-prebornim sječama, odnosno sustav gospodarenja prebornim sječama, količina i dinamika sječa se planira za cijelu površinu gazdinske klase. Planirana količina i dinamika sječa se realizira u toku uređajnog perioda na cijeloj površini gazdinske klase.

Za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom u kojima se primjenjuje sustav gospodarenja skupinastim sječama, odnosno sustav gospodarenja oplodnim sječama na velikim površinama, planiraju se dva dijela količine i dinamike sječa: dio koji će se realizirati sječama obnove i dio koji će se realizirati proredama. Svaki dio planirane količine i dinamike sječa realizira se u toku uređajnog perioda na onom dijelu površine gazdinske klase za koji je planiran.

Članak 41.

Za gazdinske klase degradiranih visokih šuma, količina i dinamika sječa se planira na temelju površina koje će se u narednom uređajnom periodu tretirati mjerama njege i čistim sječama sa pošumljavanjem i količine drveta koje će se u istom periodu na tim površinama iskoristiti.

Površina koja će se tretirati u narednom uređajnom periodu, planira se na temelju sagledavanja dugoročne dinamike regeneracije

degradiranih visokih šuma i dugoročnih potreba za drvetom iz tih šuma.

Članak 42.

Za gazdinske klase šumskih zasada, količina i dinamika sječa se planira na temelju obilježja modela gazdinske klase i prikazanog stanja šumskih zasada u gazdinskoj klasi, prema elementima iz članka 20. i 21. ovog Pravilnika. Planiraju se i realiziraju dva dijela količine i dinamike sječa, u smislu članka 40. stavak 2. ovog Pravilnika.

Članak 43.

Za gazdinske klase izdanačkih šuma koje će se u narednom uređajnom periodu prevoditi u visoke šume pretežno mjerama njege, količina i dinamika sječa se planira na osnovu površina koje će se tretirati u narednom uređajnom periodu i intenziteta proreda na tim površinama.

Za gazdinske klase izdanačkih šuma koje će se u narednom uređajnom periodu prevoditi u visoke šume trajnog stadija vegetacije pretežno čistom sječom i pošumljavanjem, količina i dinamika sječa se planira na temelju površina koje će se pošumljavati i zaliha drveta na tim površinama koje će se iskoristiti.

Članak 44.

Na površinama na kojima se planiraju čiste sječe, planiraju se i mjere za: sprečavanje erozije zemljišta, šteta na drugim parcelama i objektima, kao i ugrožavanja biodiverziteta i općekorisnih funkcija šuma.

Članak 45.

Za šume područja županije kao cjeline, količina i dinamika sječa se planira po slijedećim kategorijama šuma: sve visoke šume sa prirodnom obnovom, uzevši ih zajedno i pojedine kategorije ovih šuma u smislu članka 8. ovog Pravilnika, degradirane visoke šume, šumski zasadi i izdanačke šume.

Količina i dinamika sječa za kategorije šuma iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se sumiranjem količine i dinamike sječa koji je planiran za odgovarajuće gazdinske klase (svi četinari, svi lišćari i sve vrste drveća).

Članak 46.

Planirana količina i dinamika sječa za sve visoke šume sa prirodnom obnovom, degradirane visoke šume i šumske zasade, u okviru područja županije, prikazuju se po vrstama drveća debljinskim klasama i tehničkim kvalitetnim klasama, u smislu članka 11. do 13. ovog Pravilnika.

Članak 47.

Po gospodarskim jedinicama količina i dinamika sječa se planira za sljedeće četiri kategorije šuma; visoke šume sa prirodnom obnovom, degradirane visoke šume, šumski zasadi i izdanačke šume.

Količina i dinamika sječa po gospodarskim jedinicama utvrđuje se raspodjelom količine i dinamike sječa utvrđenog za odgovarajuću kategoriju šuma, u okviru područja županije, na gospodarske jedinice za sve četinare, sve lišćare i sve vrste drveća. Raspodjela se vrši po elementima iz članka 25. odnosno članka 17., 19., 20., 21. i 22. ovog Pravilnika.

Članak 48.

Planirana količina i dinamika sječa za visoke šume sa prirodnom obnovom, u okviru gazdinske klase, gospodarske jedinice, ne može se prekoračiti.

Članak 49.

Od ukupne planirane količine sječa za uređajni period za visoke šume sa prirodnom obnovom, u okviru područja županije, godišnje se realizira, po pravilu, prosječna godišnja količina sječa.

Kada se u jednoj godini realizira više od prosječne godišnje količine sječa za visoke šume sa prirodnom obnovom u okviru područja županije, mora se u narednoj godini realizirati u tim šumama manje od prosječne godišnje količine sječa, za onoliko za koliko je ranije realizirano više.

Kada se u jedno ili više proteklih godina uređajnog perioda realizira manje od prosječnog godišnje, odnosno višegodišnje količine sječa za visoke šume sa prirodnom obnovom, u okviru područja županije, može se u narednim godinama uređajnog perioda realizirati preostali dio količine sječe.

Članak 50.

Struktura proizvodnje šumskih drvnih sortimenata utvrđuje se za područje županije i gospodarske jedinice, na temelju planirane količine i dinamike sječa za te jedinice, po godinama realizacije i ukupno za uređajni period, za sve četinare, sve lišćare, sve vrste drveća i za grupe sortimenata.

Članak 51.

Plan iskorištavanja šuma sadrži, za područje županije, prikaz glavnih karakteristika tehnologija iskorištavanja koje će se primjenjivati za pojedine kategorije šuma u zavisnosti od uvjeta rada i plan sredstava rada koja su potrebna za realizaciju

planirane proizvodnje, po godinama realizacije i za uređajni period.

Članak 52.

Plan šumsko-uzgojnih radova utvrđuje se po gazdinskim klasama. Sumiranjem planova za gazdinske klase, utvrđuje se plan šumsko-uzgojnih radova za područje županije.

Članak 53.

Plan šumsko-uzgojnih radova za gazdinske klase visokih šuma sa prirodnom obnovom sadrži: površine na kojima će se provoditi prirodna obnova, obujam pošumljavanja potreban za kompletiranje prirodne obnove sastojina, mjere njege grupa šumskih zasada u sastojinama i površine na kojima će se provoditi njega prirodnih sastojina, po vrstama njege.

Plan šumsko-uzgojnih radova za gazdinske klase degradiranih visokih šuma, sadrži: površine na kojima će se vršiti pošumljavanje i mjere njege šumskih zasada koje će se podići na tim površinama, po vrstama njege.

Plan šumsko-uzgojnih radova za gazdinske klase postojećih šumskih zasada sadrži: obujam pošumljavanja u cilju popunjavanja zasada, obujam novih pošumljavanja poslije čistih sječa zasada i mjere njege šumskih zasada, po vrstama njege.

Plan šumsko-uzgojnih radova za gazdinske klase izdanačkih šuma sadrži: površine na kojima će se mjerama njege provoditi prirodna obnova, kada se planira indirektna konverzija izdanačkih šuma i visoke šume i površine za pošumljavanje nastale čistom sječom i mjere njege šumskih zasada koje će se podići na tim površinama, po vrstama njege.

Članak 54.

Plan šumsko-uzgojnih radova za područje županije, pored sumarnog pregleda planova sadrži i:

- a) gole površine na kojima će se vršiti pošumljavanje i njege šumskih zasada koje će se podići na tim površinama, po vrstama njege;
- b) vrste i količine sadnog i sjemenskog materijala potrebnog za izvršenje plana šumsko-uzgojnih radova;
- c) sredstva rada potrebna za izvršenje plana šumsko-uzgojnih radova;
- d) površine za proširenu reprodukciju.

Članak 55.

Plan zaštite šuma utvrđuje se za područje županije kao cjeline. Planom se utvrđuju: štetočine, uzročnici bolesti i drugi štetni faktori od značaja za zdravstveno stanje i stupanj oštećenosti šuma, mjere koje će se provoditi u cilju zaštite šuma i šumskih

zasada, te uvjeti koji će se osigurati za njegovu izvršenje.

Članak 56.

Plan zaštite šuma sadrži odvojene cjeline koje se odnose na zaštitu šuma i šumskih zasada od:

- a) insekata i drugih životinja (glodari, ptice i divljač),
- b) uzročnika bolesti,
- c) požara i
- d) drugih štetnih faktora (abiotski, antropogeni i drugi).

Plan iz stavka 1. ovog člana sadrži: opis štetnog faktora, površina na kojima je utvrđeno djelovanje, obrazložene mjere zaštite i uvjete koje je potrebno osigurati za provođenje predloženih mjera sa prioritetima.

Članak 57.

Da bi gospodarenje šumama osiguralo održanje i poboljšanje biodiverziteta i ostalih ekoloških i socijalnih funkcija šuma, kod izrade planova gospodarenja šumama i napatka za realizaciju šumsko-gospodarske osnove potrebno je voditi računa o:

- a) usklađenosti šumsko-gospodarske osnove sa: prostornim planovima, vodoprivrednom osnovom, lovoprivrednom osnovom, evidencijama koje se vode u Zavodu za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa i županijskim programom upravljanja mineralnim sirovinama i planovima upravljanja pojedinim mineralnim sirovinama,
- b) gospodarenju zaštićenim šumama i šumama posebne namjene u skladu sa razlozima i zakonima o njihovom proglašenju,
- c) zabrani sječe ili sabiranja endemskih i ugroženih biljnih vrsta,
- d) zaštiti šumskog hidro potencijala i zaštiti zemljišta kod izvođenja radova u šumi,
- e) racionalnom planiranju količine i dinamike sječa i izbora sredstava rada u iskorištavanju šuma koja će najmanje uticati na narušavanje šumskog ekosistema,
- f) zabrani golih sječa na velikim površinama u svim šumama,
- g) provođenju planova uzgoja i zaštite šuma uz preferiranje autohtonih vrsta drveća kod radova na pošumljavanju.

Članak 58.

Investicije u izgradnju šumskih puteva i ostala investicijska ulaganja utvrđuju se za područje županije kao cjeline, kao sumar potrebnih ulaganja za realizaciju planova šumsko-gospodarske osnove i sadrži:

- a) plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva;
- b) plan izgradnje ostalih objekata;
- c) plan nabavki mehanizacije i druge opreme investicionog karaktera;
- d) plan ostalih investicijskih ulaganja.

Članak 59.

Plan korištenja sekundarnih (specijalnih) nedrvenih šumskih proizvoda, opisanih u članku 24. Zakona o šumama, utvrđuje se za područje županije kao cjeline. Ovaj plan sadrži:

- a) vrste i količine proizvoda sa realnom rasprostranjenosti;
- b) uvjete koje je potrebno osigurati za korištenje i/ili proizvodnju.

Članak 60.

Ekonomsko-financijska analiza gospodarenja šumama u narednom uređajnom periodu sadrži financijske pokazatelje iz kojih se može zaključiti realnost planova šumsko-gospodarske osnove za područje županije kao cjeline.

Članak 61.

Šumsko-gospodarska osnova je osnovni zakonski okvir reguliranja gospodarenja privatnim šumama i izrađuje se za desetogodišnji period gospodarenja na nivou općine.

Šumsko-gospodarska osnova za privatne šume sadrži naročito: uvodni dio; stanje šuma u doba uređivanja; analizu i ocjenu dosadašnjeg gospodarenja šumama; planove gospodarenja i razvoja šuma u skladu sa klasifikacijom šuma i šumskog zemljišta za naredni uređajni period; količinu i dinamiku sječa po vrstama drveća u krupnom drvetu i strukturu sortimenata; obujam i vrstu šumsko-uzgojnih radova i radova na zaštiti šuma.

Sastavni dio šumsko-gospodarske osnove su šumsko-gospodarske karte i prilozi.

Članak 62.

Odredbe članka 2, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 30 i 32 stavak 1, točka 1) i 2) i stavka 2. ovog Pravilnika u potpunosti se odnose i na izradu šumsko-gospodarskih osnova za privatne šume.

Članak 63.

Stanje šuma u doba uređivanja; analiza i ocjena dosadašnjeg gospodarenja šumama; planovi gospodarenja i razvoja šuma u skladu sa klasifikacijom šuma i šumskog zemljišta za naredni uređajni period; količina i dinamika sječa po vrstama drveća u krupnom drvetu i struktura sortimenata; obujam i vrsta šumsko-uzgojnih radova i radova na

zaštiti šuma, za privatne šume prikazuju se po istim kriterijima kao za državne šume, po kategorijama šuma kao klasifikacijskim jedinicama za općinu, katastarsku općinu i katastarsku česticu po vlasnicima šuma kao prostornim jedinicama.

Članak 64.

Za privatne šume izrađuju se pregledne karte za područje općine, razmjere 1:2.500 ili 1:5.000 sa ucrtanim granicama općine, katastarskih općina i katastarskih čestica, putevima, naseljenim mjestima i drugo. Ukoliko se ne raspolaže sa kartama navedenih razmjera, koriste se karte u razmjeri koje su prije korištene.

Kao prilog šumsko-gospodarske osnove za privatne šume izrađuje se elaborat sa spiskovima katastarskih čestica po vlasnicima, sa osnovnim oznakama na temelju kojih se, za svaku katastarsku česticu i vlasnika mogu očitati potrebni podaci iz šumsko-gospodarske osnove.

Članak 65.

Po odredbama ovog Pravilnika radit će se šumsko-gospodarske osnove za uređajni period koji počinje 01. siječnja 2018. godine i kasnije.

Članak 66.

Ako postoje objektivni razlozi za odstupanje od šumsko-gospodarske osnove, naročito zbog prirodnih nepogoda ili bitno promijenjenih gospodarskih uvjeta, obvezno je izvršiti njenu reviziju. Reviziju odobrava Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske, na prijedlog stručnog povjerenstva i mišljenja općina na čijem se područjima nalaze državne šume i na izvršenu reviziju suglasnost daje Vlada Županije Posavske i jedan primjerak se dostavlja Županijskom šumarskom inspektoratu.

Članak 67.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama Županije Posavske“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA POSAVSKA
Ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva
Broj: 08-26-01-311/17
Orašje; 20.10.2017. godine

Ministar
Mato Brkić, v.r.